

Beogradska filharmonija
Sezona 2021/22
Baš smo vas se uželeli

Sreda, 6. oktobar 2021.

Gabrijel Felc

Gustav Maler

Simfonija br. 6 u a-molu

Allegro energico, ma non troppo

Scherzo. Wuchtig

Andante moderato

Finale. Allegro moderato

Trajanje: oko 77 min.

Godine 1904. **Gustav Maler** (1860-1911) završio rad na **Šestoj simfoniji**. Ona predstavlja središnje delo u njegovoj najznačajnijoj instrumentalnoj trilogiji koju čine V, VI i VII simfonija, inspirisane stihovima Fridriha Rikerta. Iako je hronološki nastala, prema rečima njegove supruge Alme Maler, u njegovim „najsrećnijim danima“, Šesta simfonija je „predkazala“ smrt kompozitorove ćerke, njegovu bolest i nesreću cele porodice. Najmračnija od svih Malerovih ostvarenja, prva je od njegovih simfonija koja se završava u molu. Zbog toga su je pojedini umetnici koji su je dirigovali, kao i redaktori nazivali „tragičnom“, ali nije do kraja utvrđeno da li je sam kompozitor ostavio tu odrednicu u partituri. Malerova ostvarenja, a ponajviše Šesta simfonija, smatraju se tipičnim predstavnicima *Jugendstila*, bez obzira što se ovaj termin prvenstveno odnosi na arhitekturu, primenjenu umetnost i druge umetnosti. Kompozitori *Druge bečke škole* smatrali su je omiljenim simfonijskim delom, vrhunskim spojem romantičarskog i modernog, a svojim harmonskim jezikom i obiljem muzičkih efekata postala je začetnik simfonije XX veka. Simfonija do danas intrigira nedovoljno poznatim detaljima oko rasporeda drugog i trećeg stava. Sam Maler je na premijeri zamenio njihova mesta, ali je kasnije, tokom svoje dirigentske karijere, izvodio po zapisanom rasporedu.

Kao pravi naslednik Betovenove simfonijske ideje, Maler u kompozicionom postupku dramaturško težište stavlja na finalni stav. Prvi stav ima klasičnu formu okvira drame sa koralom i muzičkim portretom Alme na mestu druge teme. U pozadini su marševski ritmovi koji prožimaju celo delo, kao i motiv sudbine „heroja“ sa smenom durkog i molskog akorda. Motiv sa tri udarca sudbine u pojedinim slučajevima se izvodi drvenim maljem, specijalno konstruisanim po Malerovim nacrtima. Lirska epizoda sa kravljim zvonima je kompozitorov beg od stvarnosti i života, a eho te atmosfere će se čuti i u trećem stavu, koji jedini nije tematski povezan sa ostalim stavovima. Dok je drugi stav varijacija tematskih materijala prvog stava sa uočljivim metričkim nejednakostima (kao prvi koraci njegove dece), finale širokih razmera donosi bitku heroja sa sudbinom koja ga poslednjim udarima pobeđuje.

Danica Maksimović